

Sygn. akt IV KK 376/20

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **P. M.**

skazanego z art. 107 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 października 2020 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w G. Ośrodek Zamiejscowy w R.

z dnia 13 stycznia 2020 r., sygn. akt V Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt III K (...)

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,
2. obciążyć skazanego P. M. kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt III K (...) uznał P. M. za winnego tego, że będąc właścicielem firmy „N.” M. P. z siedzibą w C. , przy ul. A., urządził w dniu 2 grudnia 2016 roku, w lokalu Punkt Przyjmowania Zakładów Bukmacherskich „F.”, mieszczącym się w R. przy P., na automacie do gier o nazwie A. bez numeru, w celach komercyjnych, gry o wygrane pieniężne, zawierające element losowości, wbrew przepisom art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych (Dz. U. nr 201/2009, poz. 1540, z późn. zm.), tj. przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s. – i za to, na mocy art. 107 § 1 k.k.s., Sąd Rejonowy wymierzył mu karę grzywny w wysokości 150

stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 100 złotych. Sąd Rejonowy orzekł nadto wobec P. M. przepadek na rzecz Skarbu Państwa środków pieniężnych w wysokości 835,00 złotych oraz automatu do gier o nazwie A. bez numeru.

Od ww. wyroku Sądu Rejonowego w R. apelację wniosła obrońca P. M. , zaskarżając to orzeczenie w całości.

Skarżąca zarzuciła:

1. obrazę art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów zabranych w toku postępowania, a w szczególności wyprowadzenie wniosków z nich niewynikających, poprzez ustalenia, iż urządzenia stanowiły własność oskarżonego P. M. , jak również, że to oskarżony urządził i prowadził bez wymaganego zezwolenia gry hazardowe, w sytuacji gdy z wyjaśnień oskarżonego wynika, iż „nigdy nie był w R. nie złożył podpisu na umowie dzierżawy, a podpis złożony na rzecznej umowie nie należy do oskarżonego;
2. obrazę art. 193 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego odpowiedniej specjalności, w zakresie ustalenia czy podpis złożony na umowie dzierżawy został nakreślony przez oskarżonego, w sytuacji gdy wymaga tego stan sprawy, z uwagi na złożone przez oskarżonego wyjaśnienia, w których wskazał, iż na umowie nie widnieje jego podpis;
3. obrazę art. 193 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego odpowiedniej specjalności, w zakresie ustalenia czy urządzenia są automatami do gier hazardowych w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. 2009 Nr 201, poz. 1540), w sytuacji gdy wiedza ta wymaga wiadomości specjalnych.

Skarżąca zwróciła się do Sądu II instancji o rozważanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu odpowiedniej specjalności, w celu ustalenia czy podpis złożony na umowie dzierżawy został nakreślony przez oskarżonego P. M. .

Podnosząc powyższe, obrońca wniosła o uniewinnienie oskarżonego P. M. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżanego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejskowy w R. , rozpoznając apelację obrońcy, wyrokiem z dnia 13 stycznia 2020 r., sygn. akt V Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejskowy w R., obrońca P. M. wniosła kasację, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Obrońca zarzuciła rażącą obrazę prawa procesowego, która winna mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. w postaci braku skargi uprawionego oskarżyciela (prokuratora), gdyż akt oskarżenia został wniesiony przez finansowy organ dochodzenia, a stosowanie do art. 155 § 1 i 2 k.k.s. akt oskarżenia sporządzony przez finansowy organ dochodzenia winien być zatwierdzony i wniesiony przez prokuratora (por. także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 roku, I KZP 13/15), a więc z uwagi na brak skargi uprawionego podmiotu, postępowanie wobec „oskarżonego” winno być umorzone.

Zarzucając powyższe, skarżąca wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania prowadzonego przeciwko P. M. w sprawie zarzucanego mu czynu;
ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Naczelnik Urzędu Celno-Skarbowego w K., w pisemnej odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią przepisu art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. oraz w przypadku wniesienia jej przez podmiot szczególny, określony w art. 521 k.p.k. (art. 523 § 4 k.p.k.). W rozpoznawanej sprawie P. M. skazany został wprowadzić na karę grzywny, ale okoliczność podniesienia przez obrońcę uchybienia, którego treść wskazywała na wystąpienie tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., umożliwiła

wniesienie przedmiotowej kasacji i skierowanie jej do rozpoznania. Mimo wagi podniesionego zarzutu, kasacja nie zasługiwała na uwzględnienie i podlegała oddaleniu jako oczywiście bezzasadna.

Wbrew sugestiom skarżącego, nie zaistniała w realiach niniejszej sprawy okoliczność wyłączająca postępowanie w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela (art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.). Z regulacji zawartej w art. 155 § 1 i 2 k.k.s. – zgodnie z jej brzmieniem obowiązującym od 1 lipca 2015 r., czyli po wejściu w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. – jednoznacznie wynika, że w sprawie o przestępstwo skarbowe, w której finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził dochodzenie objęte nadzorem prokuratora, to właśnie prokurator zatwierdza i wnosi do sądu akt oskarżenia. Ustosunkowując się do zarzutu kasacji, zwrócić należy uwagę na podstawową kwestię, która sprowadza się do ustalenia, czy dochodzenie prowadzone w przedmiotowej sprawie było objęte nadzorem prokuratorskim. Skarżąca ów nadzór wywiodła z faktu, że w niniejszej sprawie prokurator Prokuratury Rejonowej w R. postanowieniem z dnia 8 grudnia 2016 r. zatwierdził zatrzymanie zajętych w sprawie automatów do gier. Wskazać jednak należy, że przepisy Kodeksu karnego skarbowego nie dawały i nie dają normatywnej podstawy do uznania, że opisana wyżej czynność – konieczna z punktu widzenia art. 217 § 4 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. – automatycznie powodowałaby objęcie dochodzenia prokuratorskim nadzorem. Z przepisów Kodeksu karnego skarbowego wynika, że nadzór ten aktualizuje się z mocy prawa w sytuacjach określonych w art. 151c § 2 k.k.s., a zatem w przypadkach obrony obligatoryjnej oraz w sytuacjach wskazanych w art. 122 § 2 zd. 2 k.k.s. Nadto, prokurator może objąć dochodzenie swoim nadzorem ze względu na wagę lub złożoność sprawy (art. 151c § 2 zd. 1 i *in fine* k.k.s.). Samo zaś zatwierdzenie przez prokuratora zatrzymania rzeczy stanowi czynność incydentalną, która nie zapoczątkowuje kontroli prowadzonego postępowania, jak też bezpośrednio nie przesądza o dalszym bycie postępowania przygotowawczego. Przepisy Kodeksu karnego skarbowego nie przewidują, aby poprzez dokonanie tej czynności, prokurator z mocy prawa przejmował nadzór nad dochodzeniem prowadzonym przez organ finansowy. Nadzór ten zatem sprawuje wówczas nadal organ nadrzędny nad organem prowadzącym dochodzenie, a prokuratorowi pozostaje

jedynie – gdy dostrzega taką potrzebę – możliwość przejęcia sprawy do swego prowadzenia (art. 122 § 3 k.k.s.), co jednak w niniejszej sprawie nie nastąpiło. W tym kontekście warto też przywołać przewidziane w art. 122 § 2 zd. 1 k.k.s. czynności prokuratora, które dotyczą m.in. takich decyzji procesowych jak: kwestia zwolnienia świadka od obowiązku zachowania tajemnicy (art. 180 § 1 k.p.k.), zarządzenie wywiadu środowiskowego o podejrzanym (art. 214 § 1 k.p.k.), wydanie postanowienia o przeszukaniu (art. 220 § 1 k.p.k.), zarządzenie zatrzymania i doprowadzenia podejrzanego (art. 247 § 1 k.p.k.), czy zastosowanie podsłuchu w wypadkach niecierpiących zwłoki (art. 237 § 1 i 2 k.p.k.). Podejmowanie tych czynności – podobnie jak zatwierdzenie zatrzymania rzeczy – wiąże się niewątpliwie nie tylko z faktem uzyskania przez prokuratora wiedzy o prowadzeniu w danej sprawie dochodzenia przez organ finansowy, ale też wymaga zapoznania się z materiałem dowodowym sprawy dla rozstrzygnięcia potrzeby wydania stosownego zarządzenia lub postanowienia. Mimo to, przepisy Kodeksu karnego skarbowego nie zakładają w tych sytuacjach obejmowania przez prokuratora z mocy prawa nadzoru nad dochodzeniem, w którym owe decyzje on podejmuje (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 28 stycznia 2016 r., sygn. akt I KZP 13/15).

Skarżąca, przedstawiając argumentację podniesionego zarzutu, przywołała uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 28 stycznia 2016 r., sygn. akt I KZP 13/15, wydaną na gruncie przepisów Kodeksu karnego skarbowego w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie w dniu 1 marca 2017 r. Poruszona w tej uchwale kwestia nadzoru prokuratorskiego dotyczy jednak sytuacji, w których dochodzenie w sprawie o przestępstwo skarbowe (prowadzone przez finansowy organ postępowania przygotowawczego i nadzorowane przez organ nadrzędny nad tym organem) przedłużane było przez właściwego prokuratora – na podstawie art. 153 § 1 zd. 3 k.k.s. (w obowiązującym wówczas brzmieniu) – na okres powyżej 6 miesięcy. W niniejszej sprawie opisana sytuacja nie miała jednak miejsca, bowiem wszystkie decyzje w przedmiocie przedłużenia okresu dochodzenia wydawane były nie przez prokuratora, lecz organ nadrzędny na finansowym organem postępowania przygotowawczego, tj. przez właściwego miejscowo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej, do czego uprawniał go przepis art. 153 § 1 k.k.s. zarówno

w aktualnym brzmieniu, jak również w jego wersji sprzed nowelizacji, która weszła w życie w dniu 1 marca 2017 r.

W tym stanie rzeczy, stwierdzić należy oczywistą bezzasadność stanowiska skarżącej, że prowadzone w niniejszej sprawie dochodzenie objęte było nadzorem prokuratorskim, a tym samym, że sporządzony w tej sprawie akt oskarżenia winien być zatwierdzony i wniesiony do sądu przez prokuratora. Konsekwencją tej konkluzji jest uznanie, że bezwzględna przesłanka odwoławcza, na którą wskazuje autorka kasacji, w przedmiotowej sprawie nie wystąpiła.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy – w trybie art. 535 § 3 k.p.k. – orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.